

Osmangazi Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü

Kıymetli Okurlarımız,

Bu ayki bültenimizde çocuk hakları, özel yetenekli bireylerin özellikleri ve Bilim ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama Süreci'ne ilişkin bilgi paylaşımında bulunacağız. Bilgi paylaştıkça çoğalır.

Keyifli Okumalar

Birleşmiş Milletler öncülüğünde evrensel çocuk haklarının yapılandırılması ve tanınması düşüncesi ile başlatılan girişim sonucunda 1989 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Çocuk Haklarına Sözleşmesi kabul edilmiş, 1990 yılında 142 taraf devletin imzalamasıyla yürürlüğe girmiştir. Ülkemizde Çocuk Hakları Sözleşmesi 1995 yılında Resmi Gazete' de yayımlanarak 2054 sayılı kanun ile yasalaşmıştır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1. Maddesine göre “18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır.” Dünyaya gelmiş her canlı sevgi ve şefkate muhtaç ve layıktır. Çocuklar tehlikelere daha açık olmaları, dünyaya ve insanlara dair deneyimlerinin olmaması ya da az oluşu, fiziksel, ruhsal ve zihinsel olarak yetişkinlerin koruma, bakım ve deneyimlerine muhtaç olmaları sebebiyle daha özenli bir duyarlılıkla yaklaşmayı gerektirmektedir. Çocuk hakları ve Çocuk Koruma Kanunu çocukların bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ekonomik anlamda korunmasını sağlar. Çocuk hakları Avrupa Konseyinin ifadesiyle “çocukların insan hakları”, çocuğun fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimini henüz tamamlamamış olmalarından hareketle özel korumaya gereksinim duymalarının bir sonucu olarak uluslararası kuruluşların girişimleriyle geliştirilmiş ve ulusal mevzuatlarca da tanınmış temel haklardır (Karakaş ve Çevik, 2016). Çocuk Hakları Sözleşme'sinde yer alan çocuk hakları, yaşama hakları, gelişme hakları, korunma hakları ve katılma hakları olmak üzere dört ana grupta toplanabilir (Akyüz, 2013).

**Yaşamak, her
çocuğun temel
hakkıdır ve herkesin
ilk görevi çocukların
yaşamını korumaktır.**

1. Yaşama hakları, çocuğun yaşama ve uygun yaşam standartlarına sahip olma, tıbbi bakım, beslenme, barınma gibi temel gereksinimlerinin karşılanmasını öngören hakları içerirler.

2. Gelişme hakları, çocuğun yeteneklerinin en üst düzeyde gerçekleştirebilmesi için gerekli olan eğitim hakkı, oyun ve dinlenme hakkı, bilgi edinme hakkı, din, vicdan ve düşünce özgürlüğü, bilgi alma hakkı gibi haklardan oluşurlar.

3. Korunma hakları, çocuğun her türlü ihmal, istismar ve sömürüye karşı korunmasını sağlayan haklardır. Bunlar yargı sisteminde, silahlı çatışmada, çalışma yaşamında; fiziksel, duygusal, cinsel istismar, madde bağımlılığı ve sığınmacı (mülteci) çocuklar için özel bakıma ilişkin konularda çocukların korunmasını sağlayan haklardır.

4. Katılma hakları, çocuğun ailede ve toplumda etkinlik kazanmasını sağlamaya yönelik haklardır. Bu haklar, görüşlerini açıklama ve kendisini ilgilendiren konularda karara katılma, düşünce, düşüncelerini ifade etme, vicdan ve din özgürlüğü, dernek kurma ve toplanma haklarıdır.

Avrupa Konseyi Çocuk Hakları Stratejisinde de aynen gözetilen temel kriterler; çocuk haklarının hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm çocuklara tanınması, çocuğun yüksek yararının ön plana alınması, çocuğun yaşama ve gelişme hakkının korunması ve çocuğun tüm düzeylerde karar alma süreçlerine dahil edilmesi ve fikirlerini ifade etmesinin teşvik edilmesi (Avrupa Konseyi, 2016) şeklinde sıralanmaktadır. Yasal mevzuatta ve yürürlükte çocuk haklarının korunması ve mağdur çocukların devlet gözetiminde bakım ve korunma ihtiyaçlarının gözetilmesi anlamında ülkemizde gereken önlem ve tedbirler alınmaktadır. Öte yandan kaçırılan, istismara uğrayan, şiddet gören, hayatına son verilen çocuklar hem ülkemizde hem de dünyanın diğer ülkelerinde mağdur olmaya devam etmektedir. Vatandaş olarak, anne-baba olarak, ruh sağlığı alanında ve eğitim alanında çalışan uzmanlar olarak çocukların ihmal ve istismarına yönelik, çocukların mağduriyetlerini gidermeye yönelik güvenlik güçleri ile işbirliği halinde sorumluluklarımızı yerine getirmeye devam ediyoruz ve edeceğiz. Günün birinde tüm çocuklar hak ettiği gibi yaşamaya ve gelişmelerini sağlıklı şekilde tamamlamaya devam ettiği, savaş mağduru, istismar mağduru bir dünyada yaşamak mümkün olacak mı bilemiyoruz ancak bunu umut ederek çocukları üzen her zerrenin karşısında olmaya devam edeceğimizi söyleyebiliriz. Denizyıldızının öyküsünü çoğunuz bilirsiniz ancak tekrar paylaşmak isteriz. Tüm çocuklar için güzel bir dünya içimizde bir umut ancak dokunduğumuz hayatlar için çok şeyi değiştirebiliriz.

DENİZYILDIZININ ÖYKÜSÜ¹

¹ http://www.xn--edebiyatgretmeni-twb.net/deniz_yildizi.htm

Bir adam okyanus sahilinde yürüyüş yaparken, denize telaşla bir şeyler atan birine rastlar. Biraz daha yaklaşıncaya bu kişinin, sahile vurmış denizyıldızlarını denize attığını fark eder ve

– “Niçin bu denizyıldızlarını denize atıyorsun ?” diye sorar.

Topladıklarını hızla denize atmaya devam eden kişi, “Yaşamaları için” yanıtını verince, adama şaşkınlıkla:

– “İyi ama burada binlerce denizyıldızı var. Hepsini atmanıza imkan yok. Sizin bunları denize atmanız neyi değiştirecek ki ?” der.

Yerden bir denizyıldızı daha alıp denize atan kişi,

– “Bak Onun İçin Çok Şey Değişti,” karşılığını verir.

BİLİM VE SANAT MERKEZİ ÖĞRENCİ TANILAMA SÜRECİ

Özel yetenekli birey, yaşlarına göre daha hızlı öğrenen; yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren bireydir (Özel Eğitim Hizm. Yön. Madde 4-)

Bilim ve sanat merkezleri; okul öncesi eğitim, ilkokul, ortaokul ve lise çağındaki özel yetenekli öğrencilerin (resim, müzik ve genel zihinsel yetenek) örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim kurumlarıdır. Özel yetenekli öğrencilerin kendi potansiyellerini anlamaları, kendilerine ve topluma katkıda bulunabilmeleri için okullarda verilen eğitimin ötesinde farklılaştırılmış bir eğitim programı sunan bilim ve sanat merkezleri, 81 ilde 116 merkezde hizmet vermektedir. Geçtiğimiz yıllarda BİLSEM Öğrenci Tanılama Süreci Kasım ayı itibarıyla başlamıştır. Süreç

- a) Öğrencinin aday gösterilmesi
- b) Tablet bilgisayarla grup tarama uygulaması
- c) Grup tarama uygulamasında başarılı olan öğrencilerin yetenek alanlarına göre bireysel değerlendirmeye alınması

şeklinde işlemiştir. 2018-2019 eğitim öğretim yılı Bilsem Öğrenci Tanılama Kılavuzu yayınlandığında izlenmesi gereken süreç başlayacaktır.

KAYNAKLAR

Akyüz, E. (2013). *Çocuk Hukuku: Çocukların Hakları ve Korunması*. Genişletilmiş 3. Baskı. Ankara: PegemA Yayıncılık

Avrupa Konseyi, (2016). Avrupa Konseyi Çocuk Hakları Stratejisi 2016-2021

Karakaş, B. & Çevik, Ö.C. (2016). Çocuk refahı: Çocuk hakları perspektifinden bir değerlendirme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(3), 887-906.

http://www.xn--edebiyatgretmeni-twb.net/deniz_yildizi.htm

https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23c.html

http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egi_tim_hizmetleri_yonetmeli_07072018.pdf

Kitap Önerisi

